

Hvad er ASCOBANS redningsplan for marsvin i Østersøen (Jastarnia plan)

Baggrund

Selv om marsvin, i hvert fald i sammenligning med mange andre hvaler, talmæssigt er en meget udbredt dyreart, så er bestanden i dele af dens områder især i Østersøen, betydeligt reduceret.

Faktorer, som muligvis har bidraget til en tilbagegang af bestanden i Østersøen er tidligere kommerciel hvalfangst, periodisk optrædende høj dødelighed (på grund af isdannelse i løbet af nogle hårde vintre) og en beskadigelse af deres biotop, grundet i forskellige årsager. Bortset fra disse faktorer kan man med høj sandsynlighed antage, at den ufrivillige fangst af marsvin i fiskenet (bifangst) spiller en vigtig rolle i tilbagegangen af de enkelte bestande i regionen og samtidig forhindrer en rekreation af bestanden.

Nødvendigheden af en redningsplan af marsvin i Østersøen har længe ikke kun ASCOBANS erkendt, men også andre internationale organisationer som IWC, IUCN og HELCOM.

Jastarnia planen er resultatet af en **fælles international indsats** under protektoratet af ASCOBANS. På ASCOBANS anden traktatstatskonference (Bonn, November 1997) vedtog man en resolution angående bifangsten af småhvaler, hvilke kontraktstaterne og de øvrige arealstater opfordrede til at udvikle en redningsplan for i Østersøen. Af de heraf følgende videnskabelige initiativer og møder fremgik Jastarnia planen. Det forberedende arbejde fandt især sted i ASCOBANS Baltic Discussion Group (ABDG) såvel som i en redningsplan-workshop, der blev holdt i Jastarnia, Polen fra den 9. - 11. Januar 2002. Hvor ABDG bestod af en lille gruppe af videnskabsmænd, havde Jastarnia Workshop 40 deltagere som repræsenterede fiskeri, miljøorganisationer, ministerier, internationale overenskomster samt såvel offentlige som private institutioner fra seks østersøstater. Dette brede udvalg af deltagere står i overensstemmelse med ASCOBANS politik om **at inkludere et, om muligt, stort antal af regionale eksperter og interessegrupper.**

Jastarnia-planens mål

Et af ASCOBANS delmål er genoprettelsen af marsvinebestanden i Østersøen på minimum 80 procent af dens naturlige bestandsstørrelse (carrying capacity). Undersøgelser har vist, at målet kun kan nås, hvis bifangsten i Østersøen bliver reduceret med to marsvin pr. år. (til sammenligning: den nuværende vurderede bifangst beløber sig på minimum syv dyr pr. år)

På grund af dette har redningsplanen følgende mål:

1. Den omgående indførelse af forholdsregler, som skal reducere bifangsten af marsvin i den i 1995 undersøgte del af Østersøen på højst 2 dyr pr. år.
2. Den hurtigst mulige forbedring af viden med henblik af nøglespørgsmål.
3. Udarbejdelse af kvantitative redningsmål så snart der forligger nye indsigter angående bestandsstatus, bifangst og andre trusler.

Såvel ABDG som Jastarnia Workshopen fremhævede, at **reducering af bifangsten** har **højeste prioritet** for genoprettelsen af marsvinebestanden og at tilsvarende forholdsregler straks skal blive indledt. Erfaringer i andre regioner har vist, at bifangstsænkingsstrategier ikke kun havde et udgangspunkt, men også drog et flertal af forskellige udgangspunkter ind, fordi succesen af hver enkelt strategi er uvis.

Opnåelse af planens mål:

Et væsentligt synspunkt ved alle anbefalinger til sænkning af bifangsten er den **direkte deltagelse af fiskere og deres repræsentanter.**

For at opnå en reducere af bifangsten til de ovenpå nævnte kvoter, anbefaler Jastarnia planen følgende **forholdsregler:**

1. Sænkning af fiskeri af bestemte fiskearter

Reducering eller afskaffelse af sådan en fiskerimetode, der benytter fangstredskaber som fører til høje bifangstkvoter af marsvin, er den mest effektive vej til forhindring af bifangsten. Af denne grund anbefaler Jastarnia planen, at Østersø-arealstaterne tager forholdsregler, der reducerer fiskeriomfanget med nedgarn og bundgarn i Østersøen. Under fiskeriomfang forstår man både mængden af de udsatte fiskenet og tidsfristen for nettene i vandet.

Da de løse net i Østersøen udgør en del af fiskeriomfanget, ville bjærgningen af disse net både reducere fiskeriomfanget og faren for marsvinebifangst uden at påvirke fangstknoten. Dette er derfor meget vigtigt.

2. Ændring af fiskerimetoder med fangstredskaber, som bliver brugt i sammenhæng med høje bifangstrater (Drivgarn,) såvel alternativer, som bliver vurderet som mindre skadeligt.

En omstilling af fangstredskaber, som er mindre skadelige for marsvin, er en mulighed for at opretholde fiskeriet men samtidig reducere bifangsten.

Planen anbefaler derfor en øjeblikkelig optagelse af forsøg med fiskeruser og bakker, med det langfristede mål, at erstatte nettene til fangsten af torsk, især der, hvor marsvin forekommer, eller hvor man antager at de er. Indførelsen og udviklingen af andre fangstredskaber i Østersøens torskefiskeri skal prioriteres meget højt. Østersøstaterne skal koordinere deres udviklingsarbejde og begynde med at realisere dette, så snart det økonomiske aspekt har vist sig.

En omstilling fra nedgarn til andre mindre farlige fangstredskaber, vil højst sandsynligt gavne marsvinenes bevarelse. Derfor tilråder man, at udskifte nedgarn i de områder, som er kendt eller mistænkt for marsvine forekomster.

Jastarnia planen understreger, at enhver erstatning eller udskiftning skal undersøges i samarbejde med de ansvarlige fiskerimyndigheder. Enhver erstatning af fangstredskaberne skal undersøges i betragtning af uvelkomne bivirkninger på såvel målgruppen, som på andre levende væsener.

3. Registrering af standardiserede data af fiskeriomfanget

Selv om, man kan gå ud fra, at enhver reduktion af fiskeriomfanget (nedgarn og bundgarn) inden for de af marsvin fortrukne områder vil virke positivt på reduktionen af bifangsten, skulle sådan en forringelse af fiskeriomfanget (og andre former af bifangstreduktion) målrettet anvendes i områder med høj bifangststrisiko. Identificeringen af disse områder afhænger blandt andet af hvor, hvornår og i hvilket omfang der drives fiskefangst.

Derfor er en af planens anbefalinger, at ASCOBANS enten selv giver ordren, eller sørger for at ordren til udarbejdelse af et studie af fiskeriomfanget i Østersøen bliver udført af andre. Vigtigt er, at man hverken bruger selve studiet eller nogle senere studier som påskud for en forsinket handling angående andre anbefalinger af redningsplanen. Samtidigt skal der udarbejdes en oversigt over Østersøens marsvinebifangst som kan fås gennem ASCOBANS.

4. Oversættelse af et Pinger program med kort varsel

I betragtning af denne omstændighed, at det tager flere år, indtil den nødvendige reduktion af fiskeriomfanget og udskiftning til nogle mindre farlige fangstredskaber er på plads, anbefaler man med kort varsel (et tidsrum fra to til tre år) den obligatoriske brug af pinger i bestemte områder med høj bifangststrisiko.

Omgående og fortsættende handlinger

Det er vigtigt, at redningsplanen og dens forholdsregler bliver sat i gang uden forsinkelser. Yderligere stiller planen i udsigt, at den senest hvert femte år bliver aktualiseret og rettet. Den første aktualisering skal finde sted tre år efter pingernes indsats. Desuden anbefaler man, at opfordre alle Østersø-arealstater (ASCOBANS kontraktstater såvel som andre stater) til at sende aktuelle informationer om omsætningsfremskridtet hvert år.

Kooperation mellem ASCOBANS og andre regionale og internationale organisationer

Selv om ASCOBANS er den eneste, internationale overenskomst med et udtrykkeligt mandat til forbedringen af bevarelsen af marsvin i Østersøen, spiller flere regionale og internationale institutioner en vigtig rolle når det drejer sig om forbedring af havmiljøet i Østersøen og regulering af Østersøens fiskeri. Jastarnia planen fremhæver derfor nødvendigheden af et tæt samarbejde mellem ASCOBANS og disse organisationer, f.eks. IBSFC og Helcom.

Yderligere informationer kan hentes hos:

**ASCOBANS Secretariat
Martin-Luther-King-Str. 8
53175 Bonn, Germany
Tel ++49 228 815 2416
Fax ++49 228 815 2440**

ascobans@ascobans.org or www.ascobans.org